

УДК 657.62

Прокопенко Катерина Володимирівна

студентка

Київського національного університету технологій та дизайну

Радіонова Наталія Йосипівна

кандидат економічних наук, доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

***Анотація.** У роботі було визначено поняття аудиту та аудиту фінансових результатів діяльності. Визначено особливості аудиту фінансової звітності на українських підприємствах. Автором проаналізовано та узагальнено праці сучасних вчених, щодо аудиту фінансової звітності. Визначено актуальність проведених досліджень та наведено практичну значущість роботи. Було висвітлено основні етапи аудиту фінансових результатів діяльності підприємства, а також узагальнено особливості аудиту фінансових результатів підприємства. Доведено, що основні вимоги, що ставляться до фінансової звітності, - це бути корисним для користувачів. Встановлено, що якісні характеристики фінансової звітності неоднакові; вони підлягають коригуванню, насамперед пов'язаному зі змінами в економічних реаліях країни. Результати дослідження можуть бути використані при формуванні облікової політики підприємств України, а також при формуванні спеціальної фінансової звітності для задоволення потреб основних користувачів.*

Ключові слова. *Аудит, звіт про фінансовий результат, аудит фінансових звітів, аудиторський контроль, аудитор, аудит підприємства.*

Вступ. На сьогодні, дедалі частіше, перед менеджментом підприємств постає питання в достовірності та точності фінансової звітності підприємства. Оскільки саме ці звіти є фундаментом та вирішальним рушієм в прийнятті найважливіших управлінських рішень. Саме тому аудит фінансової звітності стає не просто важливою, але й необхідною складовою ефективної діяльності підприємства. Питання аудиту фінансової звітності розглядало чимало вчених, серед них А.В. Зіміна, Н.І. Беренда, Р. А. Сагайдак. Але саме особливості аудиту фінансової звітності є ще досі актуальним питанням, оскільки зі зміною економічного середовища змінюються особливості аудиту фінансової звітності підприємства.

Об'єкти та методи дослідження. Серед останніх авторів, що займалися дослідженням аудиту фінансових звітів Н.І. Беренда, яка доводить, що саме аудит фінансового результату, та його відповідна форма, дає можливість своєчасного та точного корегування собівартості продукції та тим самим відбувається збільшення прибутку підприємства [3]. А.В. Зіміна у результаті своїх досліджень дійшла висновку, що правильно на основі правильного аудиторського фінансового звіту можна провести доцільну управлінську політику підприємством [5]. Р. А. Сагайдак доводить, що в найпершу чергу мета проведення аудиту фінансового результату є підтвердження фінансових показників [4]. Питання актуальності саме особливостей аудиту фінансових звітів є ще досі повністю не розкритим. Оскільки це питання є досить широким. Автори наголошують на аудиті фінансових показників в якійсь конкретній галузі. В даній статі буде проаналізовано та узагальнено особливості аудиту фінансових результатів загалом по підприємству та зроблено детальний аналіз

аудиту в кожній із важливих підгалузях підприємства. Автором на основі джерел та потреб сучасного ринку розроблено систему особливостей аудиту фінансової звітності.

Теоретичною базою дослідження є положення загальнонаукової теорії досліджуваних явищ та процесів, зокрема: методи індукції та дедукції; аналіз та узагальнення порівняння, асоціації та аналогії. Результати дослідження показали, що в сучасних умовах господарської діяльності українських підприємств, для ефективного функціонування підприємства, потрібно, щоб система їх управління була адекватною навколишньому середовищу, і це можливо лише за правильного ведення фінансової звітності та їх аудиту.

Постановка завдання. Головною метою цього дослідження є визначення особливостей аудиту фінансових результатів діяльності підприємства.

Результати та їх обговорення. Фінансова звітність компаній - один з важливих факторів, які необхідні для прийняття правильного управлінського рішення. Відповідно до стандартів бухгалтерського обліку, головною метою надання форм та фінансових звітів є надання корисної інформації про фінансове положення та результати операцій діяльності підприємства для прийняття рішень користувача. Кожне підприємство веде облік своєї діяльності та операцій, а бухгалтери використовують цю інформацію для складання чотирьох основних фінансових звітів: звіту про прибутки та збитки, балансу, звіту про рух грошових коштів та звіту про зміни власного капіталу. Глибина аналізу аудитора та якість цих звітів залежать від потреб користувачів.

Як приклад, кредитори хочуть отримати фінансову звітність, за допомогою якої можуть зробити висновки та прийняти розумні кредиторські рішення. Компанії, що публічно торгуються, зобов'язані складати повністю

ревізовану фінансову звітність. З іншого боку, менеджери можуть бути задоволені менш суворою підготовкою звітів, оскільки вони вже знайомі зі своїми обліковими процедурами та задоволені результатами.

Звіт про фінансовий результат показує результати діяльності компанії протягом фінансового року. У звіті відображаються прибутки та витрати, понесені протягом періоду. В останньому рядку звіт розкриває чистий прибуток або збитки за період.

Аудитор перевіряє точність операцій шляхом перехресної перевірки касової книги та окремих книг рахунків.

Аудит фінансових результатів діяльності підприємства - це ретельна та всебічна перевірка фінансових записів компанії, внутрішній контроль незалежним аудитором, який засвідчить справедливість та точність змісту фінансової звітності. Повний аудит - це найвищий і найбільш достовірний аналіз, який може зробити аудитор [2].

Таблиця 1

Етапи аудиту фінансових результатів діяльності підприємства

Етапи	Пояснення
Планування та оцінка ризиків	Аудитор повинен мати розуміння бізнесу та конкурентного середовища, в якому він працює. Аудитор використовує ці галузеві знання, щоб визначити, чи існують ризики, які можуть вплинути на обґрунтованість фінансової звітності.
Тестування внутрішнього контролю	Аудитор аналізує ефективність процедур внутрішнього контролю компанії. Основна увага приділяється обмеженням дозволів працівників, захисту та збереження активів та поділу обов'язків. Процедури контролю перевіряються для визначення їх сили.
Змістовні процедури	Аудитори використовують широкий спектр процедур розслідування для перевірки достовірності та точності фінансових даних компанії. Повністю перевірені твердження піддаються найбільш інтенсивному контролю, щоб перевірити точність та правильність. Наступні процедури, як правило, містяться у повністю ревізованому звіті про прибутки та збитки, балансі, звіті про рух грошових коштів та звіті про зміни власного капіталу

Джерело: розроблено автором на основі [5; 3]

Аудит фінансових результатів діяльності підприємства проводиться в три етапи (таблиця 1).

Метою аудиту фінансових результатів діяльності підприємства є складання фінансової звітності, яка є надійною та достовірною, що допомагає користувачам звітності бути впевненим в справедливому представленні результатів роботи компанії та їхнього стану [3].

Отже, якщо аудитори виявлять, що внутрішній контроль компанії є високоефективним, вони можуть прийняти рішення про застосування більш інтенсивних процедур аудиту. З іншого боку, якщо будуть виявлені неефективні процедури контролю, аудитори проводять інші фінансові експертизи для оцінки точності фінансової звітності.

Узагальнення системи показників оцінки, яку слід розраховувати на основі даних про Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) для діагностики перспектив розвитку підприємства та оцінки проблемних питань. Аудит, який буде використаний для всебічної оцінки фінансових результатів, повинні відповідати таким критеріям, як інформаційна повнота, пропорційність у часі, складність.

Процедури аудиту систематизовані, які повинні бути впроваджені для отримання достатніх та прийнятних аудиторських доказів у процесі перевірки операцій щодо формування та звітності фінансових результатів.

На основі положень нормативних документів схематично візуалізується діагностичний процес визначення шахрайських ознак у фінансовій звітності та методологія виявлення їх впливу на ефективні показники. Для аудиту фінансових результатів діяльності підприємства слід перевірити та провести ревізію в наступних підгалузях підприємства, що подано у таблиці 2.

Отже, в таблиці висвітлені особливості аудиту фінансової звітності в кожній із підгалузей підприємства. Саме аудит всіх цих позицій призведе до

точності та справедливості фінансових звітів на підприємстві, що в свою чергу дозволить приймати правильні управлінські рішення.

Таблиця 2

Особливості аудиту фінансових результатів діяльності підприємства

Напрямок	Особливості перевірки
Готівка	Надсилають запити банкам для підтвердження залишків. Переглядають попередні узгодження банків. Перевіряють авторизовані підписи на банківських рахунках. Рахують будь-які готівкові гроші.
Дебіторська заборгованість	Надсилають листи клієнтам для підтвердження залишків. Аналізують процедури стягнення для відстеження руху грошових коштів та чеків. Перевіряють річні показники продажів.
Інвентар	Перевіряють оплачені рахунки постачальників. Переглядають витрати на виробництво та розрахунок виділених накладних витрат. Відстежують витрат на інвентаризацію.
Торгові цінні папери	Перевіряють наявність цінних паперів та підтверджують останню ринкову вартість. Переглядають всі транзакції.
Основні засоби	Фізичний огляд активів. Переглядають дозволи на придбання та рахунки-фактури постачальників. Переглядають договори оренди.
Кредиторська заборгованість	Підтверджують залишки, заборговані постачальникам. Перевіряють процедури скорочення на кінець року.
Нараховані витрати	Аналізують проводки та платежі витрат. Перевіряють методи нарахування амортизації. Провіряють річні залишки.
Борг:	Надсилають кредиторам підтвердження залишків боргу. Перевіряють умови оплати лізингових договорів.
Доходи	Перевіряють рахунки-фактури продажів та відстеже проводки до головної книги. Підтверджують справжність продажів з покупцями. Переглядають грошовий потік компанії.

Джерело: розроблено автором на основі [2-4]

Основні групи користувачів фінансової звітності залежно від інтересу, який вони виявляють до результатів діяльності підприємства: зовнішні та внутрішні. Зовнішні користувачі класифікуються на прямих користувачів і не мають прямого фінансового інтересу. Фінансова звітність повинна відповідати, перш за все, інформаційним потребам користувачів, що мають прямий фінансовий інтерес, саме ця група користувачів має найбільше важелів для впливу на компанію. Усі можливі коригування повинні здійснюватися

відповідно до принципів системи відображення даних та базуватися на науково розроблених підходах, які в кінцевому рахунку гарантують інтереси користувачів фінансової звітності.

Результати дослідження призводять до досягнення цілей дослідження. Залишається невирішеним питання щодо методики проведення аудиту операцій з власним капіталом та оцінки фінансового стану підприємства, оскільки в кожній країні є різні складові власного капіталу, існують різні підходи до застосування та нормативного значення коефіцієнтів самостійність, фінансова залежність тощо. Це пов'язано з особливостями регулювання регуляторного обліку на національному та міжнародному рівнях. З цієї точки зору необхідно вдосконалити методику проведення аналізу фінансового стану компанії з урахуванням досвіду зарубіжних країн та досягнень українських вчених у цій галузі. Це надасть аналітикам та власникам інформацію про структуру капіталу підприємства та дозволить передбачити, чи отримає підприємство прибуток у наступному звітному періоді та визначить резерви для збільшення прибутку компанії.

Висновки. Результати дослідження показали, що в сучасних умовах господарської діяльності українських підприємств, для ефективного функціонування підприємства, потрібно, щоб система їх управління була адекватною навколишньому середовищу, і це можливо лише за наявності відповідного аудиту фінансової звітності. Фінансова звітність відіграє вирішальну роль в управлінні компанією і є основним джерелом інформації про фінансовий стан фірми. Основні вимоги, що ставляться до фінансової звітності, - це бути корисним для користувачів. Якісні характеристики фінансової звітності неоднакові; вони підлягають коригуванню, насамперед пов'язаному зі змінами в економічних реаліях країни. Результати дослідження можуть бути використані при формуванні облікової політики підприємств

України, а також при формуванні спеціальної фінансової звітності для задоволення потреб основних користувачів.

Література

1. Алієва Л.М. Методика аудиту звіту про фінансові результати і шляхи їх вдосконалення. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/55156/02-Alieva.pdf?sequence=1>
2. Про аудиторську діяльність : Закон України № 140 - V від 14.09.2006 р. (зі змінами). URL: <http://www.rada.kiev.ua>.
3. Петренко Н. І. Методика аудиту фінансової звітності та шляхи її удосконалення / Н. І. Петренко // Вісник ЖДТУ. 2016. № 1 (51). URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/1582/1/21.pdf>.
4. Дергачова В.В. Бухгалтерський облік в зарубіжних країнах [Текст]: навч. посібник / В. В. Дергачова, Н.Є. Скоробогатова Л. М. К .: НТУУ "КПІ", 2011. 257 с .: Бібліогр .: С. 255 - 257.
5. Редько О.Ю. Аудит в Україні. Монографія. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2015. 493 с.
6. Садовська І.Б. Бухгалтерія: навч. посібник. / І. Б. Садовська, Т. Б. Божидарник, К. Є. Нагірська. К.: «Центр навчальної літератури», 2013. 688 с.